

Kan man selv arrangere en pensionistudflugt til landet, der ikke er anerkendt af andre end en håndfuld andre »røverstater«? Naturligvis kan man det. Vi var fire mænd fra Alken og Laven, der tog afsted i en uge

Pensionistrejse til Transnistrien

AF HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandssavis.dk

»Vi fraråder alle ikke-nødvendige rejser til Transnistrien«. Sådan lyder Udenrigsministeriets rejsevejledning på en selvlysende orange bjælke. Hvad angår Moldova er farven gul, og det anbefales at være »ekstra forsigtig«.

Der er afgang fra Kastrup med Wizzair mandag kl. 8, men ved pastjekket opstår et problem. Det ene af passene ligger derhjemme på grund af en hurtig ombytning af håndbagagen før afgang. Det hjælper ikke at kunne fremvise et billede på telefonen, så vi er kun tre der lander i Moldovas hovedstad Chisinau ved middagstid.

Vores værtindes mor Olga, der viser rundt i den herskabelige Airbnb lejlighed med stuk og vinrøde vægge, taler rumænsk og russisk, men heldigvis også spansk. Hun og manden, der er læge, har lært sproget på Cuba i perioden 1986-90, da Moldova var en Sovjetrepublik.

Lejligheden ligger uhyre centralt ved en af de store boulevarder og blot et stenkast fra byens gigantiske inden- og udendørs marked og tæt på busstationen, hvorfra vores bus afgår til Tiraspol den følgende morgen.

Omkring midnat ankommer fjerde-manden, der har måttet gennemgå en del prøvelser herunder at betale tusind kroner for et nødpass (der ligner noget fra Legoland) og 2500 kroner for nye flybilletter.

Følgende morgen: Bussen, en såkaldt Marshrutka, en minibus med plads til 16-18 tætpakkede passagerer, afgår fra busstationen. Jeg er så heldig, at chaufføren viser mig på plads på forsædet med den lange gearstang klaskende op ad det venstre ben. Dermed får jeg også til opgave at åbne og lukke fordøren, når nogen stiger af eller på samt at tørre forruden af for dug.

Ved grænsen accepterer de ikke uden videre nødpasset med dets papirtynde omslag, men chaufføren venter naturligvis, til han har sikret sig, at alle er på plads. Tolderen er lidt sur og utålmodig og skal have adressen på vores overnattingssted. Efter i alt godt to timer an-

kommer minibussen til hovedstaden Tiraspol.

Uden kort og forsikring

I Leningaden finder vi en bank og får vekslet nogle kontante euro til Transnistriske rubler, der er den eneste gangbare valuta. Internationale betalingskort kan ikke anvendes i landet. Rejseforsikringen dækker i øvrigt heller ikke her, så hvis man brækker benet eller får en anden skavank, må man få sig transportret over grænsen til Moldova.

Kort efter, på adressen Rozy Lyvksemburg 66, passerer vi frokostrestauranten »Pridnestrovie« der har et kæmpe skilt ud mod gaden forestillende en smilende og kernesund servitricer med serveringsbakke anno cirka 1960. En smal trappe fører ned i kælderen, hvor en gang tager os forbi et par lavloftede spiserum og hen til et lille sparsomt oplyst serveringssted hvor en række simple retter er udstillet på en lille disk. Retter der skulle være tro mod det sovjetiske køkken. Priserne er yderst overkommelige, 100 kroner for os alle tre, uden drikkevarer.

Gang og spiserum er proppet med artefakter som røde faner, Leninbuster, militæruniformer samt ting, man ville finde

Ø Boghandel på 25. oktober gaden. Her føres undervisningsbøger samt plakater med Putin og Stalin, kort, køleskabsmagneter og Sovjet/russiske flag. Interiøret ville egne sig til et afsnit af Matador.

Transnistrien ligger officielt i Moldova mellem floden Dnestr og grænsen til Ukraine. Området er 4163 kvadratkilometer (Fyn: 2985 kvadratkilometer). Der bor mellem 350 – 370.000 indbyggere. Tallet har været stærkt faldende de senere år på grund af udvandring og økonomisk usikkerhed. Området rev sig i 1992 løs fra Moldova med hjælp fra russiske tropper. Landet er ikke anerkendt af noget FN-medlemsland.

Sheriff er et omfattende forretningsimperium, der består af supermarkeder, telekommunikation, medier, tankstationer og en stor fodboldklub. Efter sigende kontrollerer firmaet 40-60 procent af landets økonomi. Ejeren Victor Gushan er tidligere KGB-officer.

Fremme i byen begynder vi en gåtur ned ad 25. oktober gaden. I en boghandel, hvor det meste af interiøret problemfrit kunne indgå i et afsnit af Matador, er der røde Sovjetfaner. Der forhandles russiske flag, Putin- og Stalinplakater og landkort over landet, men også køleskabsmagneter og rigtig mange skoleundervisningsbøger. Vi fortsætter ned ad den brede boulevard oven over hvileken, der med mellemrum hænger små russiske og transnistriske flag. Lidt længere fremme på samme side ligger regeringsbygningen bag en stor granitstatue af Lenin med svung i kappen og et stål-sat udtryk.

Tilbage mod centrum ses et mindesmærke for Chernobyl-bekæmperne samt et for de faldne i Afghanistan. Her, ved den evige flamme, er opstillet en kæmpestor krans med friske røde blomster fra fejringen af sejren over Nazityskland den 9. maj. Kort efter et monument, i

Vores overnatningssted »Feels like home« har en stor gylden Leninbuste foran indgangen og en hel masse relikvier, der relaterer til landets fortid som Sovjetrepublik. En gåtur mod centrum fører os gennem nogle villakvarterer. Det er relativt små huse med høje træer eller jernhegn ud til gaden. Flere er malet i heftige blå eller grønne farver, og talrige gule gasledninger er stærkt iøjnefaldende i to-tre meters højde, hvor de er ført over indkørsler og andre forhindringer. Grundene er enten fuldt udnyttet som køkkenhaver eller tilgroet med ukrudt.

Sheriff ejer alt

Ved indgangen til byen passerer man en lille hyggelig passage med boder og små butikker. I et slags konditori taler den ene af de to damer et nogenlunde engelsk, som hun har lært sig selv på nettet. Da vi spørger, om det er hendes butik, svarer hun at den er ejet af »Sheriff«.

Ø Foran regeringsbygningen troner denne Leninstatue i granit. Godt halvdelen af landets indbyggere føler et tilhørsforhold til Rusland, der dog siden Ukraine-krigen, har haft svært ved at yde økonomisk og energiforsyning mæssig støtte. FOTO: HENRIK KØHLER

Ø Tank-monumentet er til minde om »Den store fædrelandskrig« (2. verdenskrig) og forestiller den legendariske russiske T34 tank. Hvis man er til klostre og monumenter, er Moldova og Transnistrien de rette steder at besøge.

form af en russisk T34 tank på en sokkel. Dette for at mindes den store fædrelandskrig, som krigen mod Nazityskland benævnes. Vi krydser en smal bro over Dnestr-floden ved hvis bred, man har anlagt en lille offentlig badestrand. For få år siden blev det anbefalet, at man holdt lidt lav profil med sit kamera og sin nysgerrighed i dette land, og det kunne hælde, at politifolk i civil holdt øje med tilreisende.

Ingen unge og penge

Vores søde hostel-værtinde fortæller, at situationen er værre end nogensinde siden Ukraine-krigen brød ud. Landet ligger klinet ind mellem Ukraine og Moldova, og der er problemer med energiforsyningen, som russerne ellers har stået for. Præsidenten, der kun bekymrer sig om sig selv, har siddet i to perioder, og der er valg inden længe. Der er ikke

penge i kassen til at udbetale offentlige lønninger og folk, især de unge, forlader landet i hobetal og rejser til Rusland eller Moldova.

Vores hostel-værtinde ved ikke hvordan eller hvornår, det får en ende, men sikkert er det, at der kommer snart til at ske noget. Taler man højt om politiske forhold, kan man risikere at blive anmeldt og arresteret. Jeg spørger, om det svarer til forholdene i Rusland. Ikke helt, lyder svaret, men lidt i den retning. Jeg bemærker, at vores værtinde har talt i et tydeligt lavere stemmeleje end normalt.

På en gåtur kommer vi forbi universitetet, hvor vi falder i snak med nogle unge piger. Især den ene er meget talende og fortæller, at hendes far bor i Montreal, hvor hun regner med at rejse hen efter endt studie. De skal ind og have franskektion lige om lidt. Hvis vi har lyst kan vi måske være med. Fransk

Ø Sovjetisk inspireret kantine i Leningaden i Tiraspol. Stedet appellerer til landets få turister, men også til den lokale ældre generation for hvem Sovjet var ensbetydende med tryk og stabilitet.

er ikke lige vores spidskompetence, men hun forholder sig ved vagten, om vi måske kan få en lille rundvisning. Det kan vi desværre heller ikke.

Fejrer sejren

I hallen på et par store skærme vises højtideligheden med fejringen af sejren i den store fædrelandskrig med soldater og militærmusik for et par dage siden. På nogle store opslagstavler har eleverne - i samme anledning - medbragt og ophængt billeder af deres bedstefædre der deltog i krigen. Fortidens helte bliver ikke glemt.

Vi har lånt det ene af værelserne på »Feels like home« til vi skal afsted kl. 14, så efter en morfar bliver vi hentet af en chauffør. På vej ud af byen passerer vi et rustent vejskilt: »Odessa 141 km.« Tankevækkende! Grænsen til Ukraine er kun et par kilometer herfra. Der er stop

ved mindesmærket Chitcani, brohovedet, der spillede en stor rolle i 2. verdenskrig.

Vi krydser gennem villakvarterer og oplever utallige store ruinerede fabrikker og gør stop ved et lokomotiv-monument med heltemodig omtale af jernbanearbejdere. Benders fæstningen tæt på grænsen er enorm, men har fået et lovligt poleret familievenligt udtryk efter endt renovering. På en café med udsigt til en nyopført Sheriff-tankstation får vi brugt de sidste rubler og sætter kurs mod vores lejlighed i Chisinau.

Således slutter vores korte besøg i Transnistrien, og indrømmet: Følelsen af at være tilbage i Chisinau er egentlig ret god. Også selv om vi ikke står med fornemmelsen af at have foretaget os noget specielt risikobetonet. De følgende fem dage skal vi udforske Moldova - Europas mindst besøgte turistland.

